

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๑๑/๒๕๕๑

วันที่ ๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายไชยา สะสมทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๒๖๕ หรือไม่

ความเห็น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ บัญญัติว่า นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีดังกล่าวต่อไป ให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นโอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการเข้าไปบริหารหรือจัดการใด ๆ เกี่ยวกับหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามวรรคหนึ่ง มิได้

บทบัญญัติมาตรานี้ให้นำมาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕๕ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตามนัยแห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในมาตรานี้มุ่งเน้นที่จะจำกัดจำนวนการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นของรัฐมนตรีให้มีได้ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้โดยสรุปความว่า ให้นายกรัฐมนตรีมีหุ้นได้ไม่เกินร้อยละห้า ก็โดยเหตุผลที่ว่าหากปล่อยให้รัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วน

หรือถือหุ้นเกินกว่าที่กำหนดก็จะเป็นช่องทางให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ในการดำรงตำแหน่งได้ โดยมีขอบอันเป็นการป้องกันมิให้รัฐมนตรีเข้าไปมีอำนาจจัดการห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นในเวลาเดียวกับที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่และความซื่อสัตย์สุจริตนำมาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรีด้วย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕๕ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่รัฐมนตรีประสงค์จะได้รับประโยชน์จากการเป็นผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทในส่วนเกินกว่าจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ (ร้อยละห้า) ก็ย่อมกระทำได้แต่ต้องแจ้งต่อประธานกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีและให้โอนให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงเห็นได้ว่าแม้บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ จะกำหนดหลักเกณฑ์ในการถือหุ้นไว้เพียงร้อยละห้าแต่หากรัฐมนตรีจะประสงค์ถือหุ้นหรือคงไว้ในหุ้นมากกว่านี้ย่อมมีสิทธิทำได้ แต่ต้องแจ้งต่อประธานกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในกำหนดสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งและต้องโอนหุ้นให้นิติบุคคลทำการแทน ซึ่งมีใช่เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินนั้นเพราะให้มีสิทธิในทรัพย์สินได้เพียงแต่ต้องแจ้งตามกำหนดและหลักเกณฑ์ในกฎหมาย

เมื่อข้อเท็จจริงฟังยูดิว่านายไชยา สะสมทรัพย์ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนเองและคู่สมรสเมื่อเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แจ้งว่านางจุไร สะสมทรัพย์ คู่สมรสของผู้ถูกร้องซึ่งถือหุ้นในบริษัททรัพย์สกลเฮง จำกัด จำนวน ๒๕,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละห้าสิบของทุนจดทะเบียนทั้งหมด โดยประธานกรรมการ ป.ป.ช. ลงชื่อรับทราบแล้ว ดังนั้น เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง กำหนดไว้ว่าการประสงค์ได้รับประโยชน์จากการถือหุ้นต้องแจ้งต่อประธานกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี จึงเป็นหน้าที่ของผู้ถูกร้องจะต้องแจ้งความประสงค์ได้รับประโยชน์ภายในเวลาที่กำหนด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกร้องมิได้แจ้งความประสงค์ในการที่จะได้รับประโยชน์จนพ้นกำหนดระยะเวลาสามสิบวันตามรัฐธรรมนูญกำหนดไว้แล้วเป็นผลให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเป็นการเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗)

ส่วนที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า การที่ผู้ถูกร้องแจ้งเรื่องการเป็นผู้ถือหุ้นของกลุ่มสมรสต่อประธานกรรมการ ป.ป.ช. รับทราบแล้วตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ถือว่าเป็นการแจ้งความประสงค์ได้รับประโยชน์จากการเป็นผู้ถือหุ้นของกลุ่มสมรสต่อประธานกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว จึงไม่มีเจตนาฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญนั้น เห็นว่าการที่ผู้ถูกร้องแจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนเองและกลุ่มสมรสต่อประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นกรณีแยกต่างหากจากหน้าที่ที่จะต้องแจ้งความประสงค์ขอรับประโยชน์ตามมาตรา ๒๖๕ วรรคแรก ซึ่งรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องกระทำการดังกล่าวทั้งสองกรณี เหตุผลดังที่ผู้ถูกร้องอ้างมาดังกล่าวนี้ฟังไม่ขึ้น

อาศัยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น มีความเห็นว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายไชยา สะสมทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๒๖๕

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ